

2. निर्वि (wie eben) f. *adj. leblos, tot* MBh. 7, 1954. *रूपाश्चकार निर्विवान्* 14, 2451. 2330. 4, 721. KATHA. 22, 202. सजीवनिर्विवामु च दू-
तकलामु DAṢA. in BENF. Chr. 180, 9.
निर्विवित (निस् + जी) *adj. dass. KATHA. 26, 269.*
निर्वितर (von वि mit निस्) m. *Besieger*: शत्रु° R. 6, 95, 28.
निर्विति (निस् + ज्ञाति) *adj. keine Blutsverwandte habend* MBh. 8, 280.
निर्विर (निस् + ज्वर) *adj. fieberlos, gesund* VJUP. 2, 39.
निर्विर 1) m. *Wasserfall, Wassersturz, Wasserschnelle* AK. 2, 3, 5.
H. 1096. HALĀJ. 2, 11. N. 12, 4. MBh. 8, 4527. गिरि° R. 2, 28, 7. 48, 13.
3, 68, 18. 72, 6. 4, 44, 34. 49, 3. 6, 1, 15. RAGH. 2, 13. BHART. 3, 26. ÇĀN-
TIÇ. 2, 20. VARĀH. BRH. S. 12, 8. 55, 8. BHĀG. P. 4, 6, 13. किम्° 25, 18.
MĀRK. P. 25, 4. वन° MBh. 1, 2353. 14, 1679. नदीनां निर्विरेषु 5, 3998.
रुद्रिन् इव निर्विरैः BHĀG. P. 6, 4, 41. वराश्च च दयोद्धन्निर्विरम् KATHA.
18, 88. नागेन्द्रैः स्रवद्भिर्मदनिर्विरान् 14, 11. विश्वस्य नयनामृतनिर्विरैः 22,
90. Als n. R. 4, 13, 6. ÇĀNTIÇ. 4, 6. nach ÇABDAR. im ÇKDR. auch निर्वि-
रि f. Am Ende eines *adj. comp. f. या ÇĀNTIÇ. 2, 16. Vgl. कर्.* — 2) m.
brennende Hülsen (die erst in die Höhe gehoben werden und dann
noch brennend wie ein Wasserfall herunterstürzen) H. an. 3, 568.
MED. r. 174. — 3) m. *Elephant* TRIK. 2, 8, 33; vgl. die Stelle aus KA-
THA. 14, 11 oben u. 1. — 4) m. *ein Pferd des Sonnengottes* (vgl. निर्णार)
H. an. MED. — 5) f. ई *Fluss* (vgl. निर्विरिणी) RĀVAṆA im ÇIVASTOTRA
nach ÇKDR.; vgl. निलिम्प°.
निर्विरिन् (vom vorherg.) 1) m. *Berg* TRIK. 2, 3, 1. — 2) f. °रिणी
Giessbach TRIK. 1, 2, 29. H. 1080. HALĀJ. 3, 43. HĀR. 53. KATHA. 17, 7.
MAHĀVIRĀK. 85, 10.
निर्णय (von नी mit निस्) m. 1) *Entfernung, Wegschaffung, Hebung*: धर-
ण्या भारनिर्णये HARIV. 2898. चित्तयामास रुदती तस्य (दुःखस्य) निर्णयम्
MBh. 4, 505. धर्मसंशय° M. 12, 112. संदेह° ÇĀK. 27. — 2) *Entscheidung,*
Bestimmung, ein entscheidendes Wort, Urtheil, Urtheilsspruch; = निश्चय
AK. 1, 1, 4, 12. H. 1374. संशयः सुगमस्तत्र निर्णयस्तत्र दुर्गमः MBh. 13,
7535. 7533. नास्ति देवेषु निर्णयः 3, 13252. SOÇA. 2, 559, 7. Verz. d. Oxf.
H. 156, a, 29. प्रश्न° ÇĀTR. 14, 148. मार्गे — दीप्तनिर्णये so v. a. *wo Alles*
klar zu Tage liegt MBh. 3, 16603. श्रस्य सर्वस्य प्रणुत कर्मयोगस्य निर्ण-
यम् M. 12, 2. एषो ऽखिलेनाभिक्रितो दण्डपारुष्यनिर्णयः 8, 301. 278. नाना-
विधानां द्वयाणां शुद्धेः प्रणुत निर्णयम् 5, 110. व्यवहारस्य 8, 409. 9, 250.
कार्य° JĀGĀ. 2, 10. कार्यार्थ° MBh. 13, 203. सभास्थान° MBh. 2, Adhj. 1 in
der Unterschr. VARĀH. BRH. S. 1, 8. सीमा° KULL. zu M. 8, 248. सामर्थ्य°
HIT. II, 141. ÇĀMĀK. zu BRH. ĀR. UP. S. 288. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 115. लि-
ङ्ग° Schol. zu H. 19. 294. मन्त्र° *Beschlussfassung* R. 5, 77, 14. PAÑĀT.
III, 6. त्रयपरान्त्यनिर्णयं करिष्यामि 167, 5. ज्ञात्वा लोकस्य निर्णयम् *das*
Urtheil der Welt MBh. 7, 4495. R. 6, 14, 16. 21, 31. शास्त्राणामेष निर्णयः
Verz. d. Oxf. H. 10, a, N. 4. निर्णये वयं (ein Richter spricht) प्रमाणम्
MĀKĒH. 154, 22. MĀLAY. 13, 18. 17, 8. तद्धर्मशास्त्रद्वारेणास्माकं निर्णयं देहि
PAÑĀT. 166, 18. RĪGĀ-TAR. 3, 85. 6, 37. Statt निर्णये COLEBR. Misc. Ess.
I, 293 ist निर्णय zu lesen; vgl. MADHUS. in Ind. St. 1, 18, 5 v. u. — 3)
in der Rhet. *Mittheilung eines Erlebnisses*: निर्णयः पुनः। अनुभूतार्थक-
यनम् ŚiB. D. 395. 391. DAṢA. 1, 46. — 4) = विचार *Erwägung, Prü-*
fung TRIK. 1, 1, 114. — Vgl. काल°, ज्वर° (unter ज्वर), देश°.

IV. Theil.

निर्णयदीपिका (नि° + दी°) f. *Titel einer Schrift aus der Mitte des*
17ten Jahrhunderts MACK. Coll. I, 29. Verz. d. B. H. No. 1176. 1403.
निर्णयन n. = निर्णय ÇABDAR. im ÇKDR.
निर्णयपाद (नि° + पाद) m. *Urtheilsspruch* VJAVAHĀRAT. im ÇKDR.
निर्णयसिन्धु (नि° + सि°) *Titel eines Werkes* GILD. Bibl. 464. Verz.
d. B. H. No. 1176. 1309. COLEBR. Misc. Ess. I, 180 (निर्णये°).
निर्णयामृत (नि° + अमृत) n. *Titel eines Werkes* Verz. d. B. H. No. 1170.
1176. 1403.
निर्णार m. N. eines der Pferde des Sonnengottes WILS. — Vgl. नि-
र्विर 4.
निर्णामै (von नम् mit निस्) m. *Schwunggelenk*: वयसः पतयोनिर्णामि भ-
वतः ÇAT. Br. 10, 2, 4, 5. fgg.
निर्णायन n. *der äussere Augenwinkel beim Elephanten* ÇABDAR. im
ÇKDR. — Vgl. निर्णाय.
निर्णयिन् (निस् mit निस्) f. *glänzender Putz, Schmuck; schmückendes*
Gewand, Prachtkleid NAIHG. 3, 7. बिभ्रद्वापि किंराययं वरुणो वस्त नि-
र्णयिन् RV. 1, 28, 13. अथ कृत्वा निर्णयिन् देव्यावः 113, 14. 162, 2. 5, 62, 4.
7, 64, 1. 8, 19, 23. गाः कृत्वा न निर्णयिन् 9, 14, 5. 86, 26. धृतं वसानः
परि यासि निर्णयिन् 82, 2. प्रुक्ता वयस्यसुराय निर्णयिन् 99, 1. गव्ययो
वर्गवति निर्णयिन् 70, 7. 10, 27, 24. सकृत् (रथ) 8, 8, 11. — Vgl.
अधि°, अश्व°, धृत°, चन्द्र°, वर्ष°, किराय°.
निर्णोक (von निस् mit निस्) m. *Reinigung, Abwaschung* M. 3, 113.
Sühnung: दानेन बधनिर्णोकं सर्पादीनामशक्नुवन् 11, 139.
निर्णोजक (wie eben) m. *Wäscher* AK. 2, 10, 10. H. 914. HALĀJ. 2, 438.
M. 4, 219. चेल° 216.
निर्णोजन (wie eben) n. 1) *Abwaschung, Sühnung einer Schuld*: कृत°
M. 11, 189. — 2) *Spülwasser*: पात्रि° ÇAT. Br. 1, 2, 2, 18.
निर्णेतृ (von नी mit निस्) nom. ag. *ein Urtheil aussprechend*: वि-
वादपद° P. 1, 3, 23, Sch.
निर्णय s. u. निर्णय am Ende; निर्णयसिन्धु s. u. निर्णयसिन्धु.
निर्णोद (von नुद् mit निस्) m. *Vertreibung* GOBH. 4, 6, 3.
निर्दिशन् (निस् + दं°) *adj. nicht beissend*: सर्प AIT. Br. 3, 26.
निर्दिग्धिका f. = निर्दिग्धिका H. 1157.
निर्दुः adj. *hartherzig; an den Fehlern Anderer Freude findend, ta-*
delsüchtig; unnütz H. an. 3, 163. fg. MED. t. 46. ÇABDAR. im ÇKDR.
streng, heftig (vgl. निर्दर); *betrunken* ÇABDAR.
निर्दण्ड (निस् + दं°) *adj. nicht strafend* MBh. 12, 432. 4324. 13, 6678.
निर्दय (निस् + दया) *adj. f. या 1) ohne Mitleid, unbarmherzig, grau-*
sam AK. 3, 4, 38, 193. MBh. 1, 945. चित PAÑĀT. I, 458. कुठार PRAB. 5, 9.
°दत्तदेश Gtr. 10, 11. बधूबधनिर्दयबालचरित्र 8, 8. निर्दयमेतद्धदनेनाभिक्रि-
तम् PAÑĀT. 176, 10. unbarmherzig so v. a. *leidenschaftlich, heftig*: °र-
तिश्चमालसाः RAGH. 19, 32. सुरतोत्सवैः RĪGĀ-TAR. 5, 281. निर्दयाभेष MEDH.
108. निर्दयम् *adv. unbarmherzig*: निर्दयं प्रकृति स्म निकुम्भे च महासुरे
HARIV. 8485. R. 4, 18, 20. RAGH. 11, 84. सति° PRAB. 113, 6. निर्दयतरम्
BHART. 1, 64. निर्दयम् *leidenschaftlich, heftig*: श्रीलिङ्ग ÇĀK. 55, v. 1. HIT.
I, 102. 42, 8. Schol. zu KAURAP. 3. अनिर्दयोभोग्यस्य रूपस्य *auf eine zarte*
Weise ÇĀK. Ch. 59, 13. — 2) *den man nicht bemitleidet* M. 9, 239.
निर्दयल (von निर्दय) n. *Hartherzigkeit* BHART. Suppl. 13. Spr. 109.

13